

ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาผู้นำองค์กร
เครือข่าย ป.ป.ช. ภาคอีสานในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
Level of Factors Influencing to Develop Northeastern Community
Organizational Network Leaders to Protect and Anti Corruption.

ปฐมภรณ์ มงคลสินธุ์¹ วิทยา เจริญศิริ² และเสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร³
Patamaporn Mongkolsin¹, Witaya Chareonsiri², and Soawalak Kosolkitiamporn³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาผู้นำองค์กรเครือข่าย ป.ป.ช. ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและเพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาผู้นำองค์กรเครือข่าย ป.ป.ช. ในภาคอีสาน โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง 60 คน ได้มาจากการกำหนดโควตาจังหวัดละ 3 คน จาก 20 จังหวัด รวมเป็น 60 คน จากผู้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการของผู้นำองค์กรเครือข่าย ป.ป.ช. ภาคอีสาน เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.87 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Content Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า ผู้นำมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับ “ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาองค์กรเครือข่าย ป.ป.ช.ภาคอีสาน ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต” โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.51$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 5 ด้าน และอยู่ในระดับปานกลาง 1 ด้าน ซึ่งสามารถเรียงลำดับความสำคัญของค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านบทบาทหน้าที่เครือข่าย ป.ป.ช. ($\bar{X} = 3.81$) ด้านที่มาของผู้นำเครือข่าย ป.ป.ช. ($\bar{X} = 3.63$) ด้านคุณสมบัติของผู้นำเครือข่าย ป.ป.ช. ($\bar{X} = 3.60$) ด้านความรู้เกี่ยวกับ ป.ป.ช. ($\bar{X} = 3.59$) และด้านสถานะของเครือข่าย และผู้นำ ($\bar{X} = 2.90$)

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ คือ ควรมีการนำไปใช้ ฝึกอบรมผู้นำองค์กรเครือข่าย ป.ป.ช. ในระดับภาคหรือระดับพื้นที่ เพื่อให้เกิดการพัฒนาด้านบทบาทหน้าที่เครือข่าย ป.ป.ช. และด้านความรู้เกี่ยวกับ ป.ป.ช. ส่วนด้านการคัดเลือกผู้นำควรคำนึงถึงคุณสมบัติของผู้นำ และที่มา ของผู้นำเครือข่าย ป.ป.ช. ด้วย นอกจากนี้ควรนำเสนอผลการวิจัยให้องค์กรที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาองค์กรเครือข่ายต่อไป การวิจัยครั้งต่อไปควรเป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) โดยกระบวนการฝึกอบรมเพื่อเป็นการขยายผลจากการวิจัยครั้งนี้

คำสำคัญ : การพัฒนาผู้นำองค์กร, ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาผู้นำองค์กร

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาขารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาขารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ABSTRACT

The purpose of this research were to study level of factors influencing to develop Northeastern community organizational network leaders to protect and anti corruption Study problems prefixes and motions to develop Northeastern community organizational network leaders to protect and anti corruption. The sample size consist of 60 persons selected by quota method from members of workshop meeting 20 provinces and a province were 3 persons. Research tools were rating scales questionnaire which reliability 0.87 ; Statistics used were percentage, means, standard deviation, minimum, maximum and Content Analysis.

The research result was found as follows; Level of Factors influencing to develop Northeastern community organizational network leaders to protect and anti corruption. average level were high ($\bar{X}$ = 3.51) and in 5 subscales : role of network ($\bar{X}$ = 3.81), background of leaders ($\bar{X}$ = 3.63), property of leaders ($\bar{X}$ = 3.60) knowledge ($\bar{X}$ = 3.59) and status of network and leaders ($\bar{X}$ = 2.90)

The suggestion were : The community organizational should be get this research to develop role of network and knowledge of The National Anti-Corruption Commission. The next research should be action research.

Keywords : Development Community Organization, Factors Influence to Develop Northeastern Community Organization.

บทนำ

องค์กรความโปร่งใสนานาชาติ ซึ่งเป็นองค์กรอิสระนานาชาติ ที่ก่อตั้งเพื่อรณรงค์แก้ไขปัญหาคอร์รัปชันได้จัดอันดับความโปร่งใสจากดัชนีวัดภาพลักษณ์คอร์รัปชันของประเทศต่างๆ ทั่วโลกเป็นประจำทุกปี ซึ่งประเทศไทยได้เข้าร่วมกิจกรรมมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2538 ถึงปัจจุบัน พบว่า 16 ปีที่ผ่านมาประเทศไทยไม่เคยได้คะแนนความโปร่งใสที่ถือว่า “สอบผ่าน” แม้แต่ครั้งเดียว จากคะแนนเต็ม 10 ประเทศไทยได้คะแนนต่ำสุดในปี พ.ศ. 2538 เท่ากับ 2.79 ส่วนในปี พ.ศ. 2553 ประเทศไทยได้คะแนน 3.50 ซึ่งหมายความว่าประเทศไทยมีการทุจริตอยู่ในระดับต่ำมาก โดยนายปานเทพ กล้านณรงค์ธำ ประธานกรรมการ ป.ป.ช. กล่าวว่า “สถานการณ์การทุจริตคอร์รัปชันในประเทศไทยขณะนี้ นับวันจะมีมากขึ้นเรื่อยๆ

ขณะที่กลไกการป้องกันและตรวจสอบตามไม่ทัน” (เสถียร วิริยะพรรณพงศา “ทุจริตเพิ่มทุกวัน” หนังสือพิมพ์ คม ชัด ลึก วันที่ 9 ตุลาคม 2553 : 2)

จากสถานการณ์การทุจริตในประเทศไทยดังกล่าว คณะกรรมการ ป.ป.ช. ซึ่งมีหน้าที่โดยตรงในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ได้กำหนดนโยบายเร่งด่วนมุ่งเน้นให้ความสำคัญต่อการป้องกันการทุจริตเป็นอย่างยิ่ง โดยกำหนดยุทธศาสตร์ชาติในยุทธศาสตร์ที่ 2 “รวมพลังแผ่นดินป้องกันและปราบปรามการทุจริต” มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อให้เครือข่ายภาคประชาสังคมมีส่วนร่วมในการเฝ้าระวังและตรวจสอบการทุจริต การประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านการทุจริตอย่างทั่วถึง สร้างความเข้มแข็งแก่เครือข่ายอย่างยั่งยืน ซึ่งยุทธศาสตร์ดังกล่าว ดำเนิน

การมาตั้งแต่ปี พ.ศ.2546 โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ประชาชนมีความรู้ ความคิด และความสามารถในการมีส่วนร่วมป้องกันและปราบปรามการทุจริตใน 3 ลักษณะคือ 1) พัฒนาศักยภาพผู้นำชุมชน 2) พัฒนาศักยภาพขององค์กรชุมชน 3) สนับสนุนให้กลุ่มหรือองค์กรชุมชนรวมตัวกันในลักษณะเครือข่ายภาคประชาชนเพื่อป้องกันการทุจริต (สำนักงาน ป.ป.ช. ยุทธศาสตร์ชาติ ว่าด้วย การป้องกันและปราบปรามการทุจริต, 2553 : 111)

ปัจจุบันมีเครือข่าย ป.ป.ช. ภาคประชาสังคมระดับจังหวัด ทุกจังหวัด รวม 75 เครือข่าย เป็นเครือข่ายในภาคอีสาน จำนวน 20 เครือข่ายจังหวัด โดยดำเนินการขยายเครือข่ายลงสู่ระดับอำเภอ และ ตำบล และชุมชน โดยมีวัตถุประสงค์หลัก คือ ฝึกพลังประชาชนให้เข้มแข็งในการต่อต้านการทุจริต เผยแพร่ให้ความรู้แก่ประชาชนให้ตระหนักถึงภัยร้ายแรงของการทุจริต และมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและเฝ้าระวังมิให้เกิดการทุจริตขึ้นในท้องถิ่นของตน ร่วมมือกันสร้างกระบวนการลงโทษทางสังคมต่อผู้ทุจริตยกย่องคนดี ส่งเสริมค่านิยมความพอเพียงและเสริมสร้างการทำงานที่โปร่งใสในหน่วยงานภาครัฐ แต่การปฏิบัติงานของเครือข่าย ป.ป.ช. จังหวัดในปัจจุบันยังมีปัญหาอุปสรรคสรุปได้ดังนี้

1. สถานภาพของเครือข่าย ป.ป.ช. ยังไม่สามารถสร้างพลังภาคประชาชนได้เต็มที่ ขาดความต่อเนื่องในการเผยแพร่ความรู้ให้แก่สมาชิกและประชาชน
2. การจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและปราบปรามการทุจริตของเครือข่าย ป.ป.ช. สามารถสร้างความรู้ความเข้าใจและปลุกกระแส สร้างจิตสำนึกของประชาชนเพียงชั่วระยะหนึ่ง ผลกระทบที่ต่อเนื่องและเป็นรูปธรรมไม่เกิดขึ้นอย่างชัดเจน
3. ข้อจำกัดของเครือข่าย ป.ป.ช. อยู่ที่การขาดกระบวนการเรียนรู้ในการจัดการเครือข่ายที่จะทำให้เครือข่ายเคลื่อนไหวอย่างต่อเนื่อง
4. ขาดกระบวนการเรียนรู้สร้างความ

เข้าใจร่วมกันด้านระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และวิธีการปฏิบัติของเครือข่ายในการป้องกันการทุจริต กระบวนการพัฒนาศักยภาพของเครือข่ายยังไม่ชัดเจน

สรุปได้ว่า เครือข่าย ป.ป.ช. ยังมีจุดอ่อนที่ต้องพัฒนาเสริมสร้างศักยภาพด้านองค์ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการทุจริต เครือข่ายขาดความเข้มแข็ง สำนักงาน ป.ป.ช. จึงดำเนินการยกระดับความรู้ความเข้าใจของแกนนำและสมาชิกเครือข่ายในการต่อสู้กับปัญหาการทุจริต และการบริหารเครือข่ายให้สามารถขับเคลื่อนกิจกรรมการป้องกันการทุจริตให้เกิดผลในทางปฏิบัติด้วยการสร้างความเข้มแข็งให้กับเครือข่าย ป.ป.ช. โดยผ่านกระบวนการเรียนรู้ด้วยการฝึกอบรมสัมมนา เพื่อเพิ่มทักษะและองค์ความรู้ใหม่ๆ

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและสถานการณ์ดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจที่ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาผู้นำองค์กรชุมชน ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยมีกรอบแนวคิดการวิจัยคือ ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาผู้นำองค์กรเครือข่าย ป.ป.ช.ภาคอีสานในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตมี 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความรู้เกี่ยวกับ ป.ป.ช. 2) ด้านบทบาทหน้าที่เครือข่ายป.ป.ช. 3) ด้านคุณสมบัติของผู้นำเครือข่าย ป.ป.ช. 4) ด้านที่มาของผู้นำเครือข่าย ป.ป.ช. และ 5) ด้านสถานะของเครือข่าย ซึ่งผลการวิจัยที่ได้จะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาผู้นำเครือข่าย ป.ป.ช. ในจังหวัดมหาสารคาม และนำไปประยุกต์ใช้ในพื้นที่อื่นต่อไป

คำถามการวิจัย

1. ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาผู้นำองค์กรเครือข่าย ป.ป.ช. ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตเป็นอย่างไร
2. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาผู้นำองค์กรเครือข่าย ป.ป.ช. ในภาคอีสาน มีอะไรบ้าง

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาผู้นำองค์กรเครือข่าย ป.ป.ช. ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
2. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาผู้นำองค์กรเครือข่าย ป.ป.ช. ในภาคอีสาน

สมมติฐานการวิจัย

ผู้นำองค์กรเครือข่าย ป.ป.ช. มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาผู้นำองค์กรเครือข่าย ป.ป.ช. ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตอยู่ในระดับมาก

ขอบเขตการวิจัย

1. พื้นที่ในการวิจัย
องค์กรเครือข่าย ป.ป.ช. ในภาคอีสาน 20 จังหวัด
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2.1 ประชากร ได้แก่ ผู้นำองค์กรเครือข่าย ป.ป.ช. ภาคอีสาน 20 จังหวัดๆ ละ 25 คน จำนวน 500 คน
2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้นำองค์กรเครือข่าย ป.ป.ช. ภาคอีสาน 60 คน ได้มาจากการกำหนดโควตาจังหวัดละ 3 คนจาก 20 จังหวัด รวมเป็น 60 คน จากการประชุมสัมมนาผู้นำเครือข่าย ป.ป.ช. ภาคอีสาน (รังสรรค์ สิงห์เลิศ , 2552 : 72)
3. ระยะเวลาในการวิจัย
มีนาคม 2555-ธันวาคม 2556
4. ขอบเขตด้านเนื้อหา
เนื้อหาสาระของการศึกษาได้แก่ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาผู้นำองค์กรเครือข่าย ป.ป.ช.ภาคอีสาน ประกอบด้วย 1) ด้านความรู้เกี่ยวกับ ป.ป.ช. 2) ด้าน บทบาทหน้าที่เครือข่าย ป.ป.ช. 3) ด้านคุณสมบัติของผู้นำเครือข่าย ป.ป.ช.

- 4) ด้านที่มาของผู้นำเครือข่าย ป.ป.ช. 5) ด้านสถานะของเครือข่ายผู้นำ (อวยชัย วัฒนา และคณะ. 2554 : 6-10)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้นเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยนำไปทดลองใช้ (Try - out) กับกลุ่มเครือข่ายประชาสังคม จังหวัดมหาสารคาม ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ได้ค่าอำนาจจำแนกรายข้อด้วยวิธีหา Corrected-item Total Correlation และหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .87
2. ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม 1 ชุด ซึ่งประกอบด้วย 3 ส่วนได้แก่
ส่วนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับคุณลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษาอาชีพ และรายได้ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) จำนวน 5 ข้อ
ส่วนที่ 2 เป็นข้อคำถามระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับ “ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาผู้นำองค์กรเครือข่าย ป.ป.ช.ภาคอีสานในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต” 5 ด้าน คือ 1) ด้านความรู้เกี่ยวกับ ป.ป.ช. 2) ด้านบทบาทหน้าที่เครือข่าย ป.ป.ช. 3) ด้านคุณสมบัติของผู้นำเครือข่าย ป.ป.ช. 4) ด้านที่มาของผู้นำเครือข่าย ป.ป.ช. และ 5) ด้านสถานะของเครือข่าย และผู้นำ โดยกำหนดคำถามเป็นแบบ มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด (อวยชัย วัฒนา และคณะ. 2554 : 6-10)
ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาผู้นำองค์กรเครือข่าย ป.ป.ช. ภาคอีสานในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต เป็นข้อคำถามปลายเปิด โดยการสัมภาษณ์ผู้นำองค์กรเครือข่าย ป.ป.ช.ภาคอีสาน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ระหว่างวันที่ 23 ถึง 25 มีนาคม 2556 จนได้ข้อมูลบันทึกในแบบสอบถามจนครบ 60 ชุด โดยวิธีการสังเกตแล้วบันทึกข้อมูล และโดยให้ผู้นำเครือข่ายเป็นผู้อ่านและตอบแบบสอบถามเอง โดยการสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล และการรวบรวมความเห็นจากการอภิปรายของแต่ละกลุ่มเกี่ยวกับความคิดเห็นทั่วไปและข้อเสนอแนะอื่นๆ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้นำมาจัดหมวดหมู่และบันทึกคะแนนแต่ละข้อ แต่ละคนในแบบรหัส หลังจากนั้นนำไปวิเคราะห์ด้วยคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คือ

1. การวิเคราะห์เชิงพรรณนา เพื่ออธิบายข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้นำองค์กรเครือข่าย ป.ป.ช.ภาคอีสาน สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าความถี่และค่าร้อยละ
2. การวิเคราะห์ระดับ ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาผู้นำองค์กรเครือข่าย ป.ป.ช. ภาคอีสาน ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต สถิติที่ใช้ คือ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยพิจารณาระดับของการตัดสินใจครั้งนี้ (บุญชม ศรีสะอาด , 2545 : 96)

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่
 - 1.1 หาอำนาจจำแนกรายข้อโดยใช้ Corrected-item Total Correlation
 - 1.2 หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbac. (1951)
2. สถิติพื้นฐาน ได้แก่
 - 2.1 ค่าความถี่

2.2 ค่าร้อยละ

2.3 ค่าเฉลี่ย

2.4 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยดังนี้

ผู้วิจัยมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับ “ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาผู้นำองค์กรเครือข่าย ป.ป.ช.ภาคอีสาน ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต” โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.51 ; S.D. = 0.66) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก 4 ด้าน และอยู่ในระดับปานกลาง 1 ด้าน ซึ่งสามารถเรียงลำดับความสำคัญของค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ ด้านบทบาทหน้าที่เครือข่าย ป.ป.ช. ($\bar{X}$ = 3.81 ; S.D. = 0.48) ด้านที่มาของผู้นำเครือข่าย ป.ป.ช. ($\bar{X}$ = 3.63 ; S.D. = 0.61) ด้านคุณสมบัติของผู้นำเครือข่าย ($\bar{X}$ = 3.60 ; S.D. = 0.56) ด้านความรู้เกี่ยวกับ ป.ป.ช. ($\bar{X}$ = 3.59 ; S.D. = 0.61) และด้านสถานะของเครือข่ายผู้นำ ($\bar{X}$ = 2.90 ; S.D. = 0.62)

อภิปรายผล

ผู้วิจัยได้อภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

1. ผู้นำองค์กรเครือข่าย ป.ป.ช. มีระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาผู้นำองค์กรเครือข่าย ป.ป.ช. ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต อยู่ในระดับมาก ทั้ง ด้านความรู้เกี่ยวกับ ป.ป.ช. ด้านบทบาทหน้าที่เครือข่าย ป.ป.ช. ด้านคุณสมบัติของผู้นำเครือข่าย ป.ป.ช. ด้านที่มาของผู้นำเครือข่าย ป.ป.ช. และด้านสถานะของเครือข่าย และผู้นำ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ผู้วิจัยตั้งไว้

การที่ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า การจะพัฒนาองค์กรให้เข้มแข็งจะต้องพัฒนาผู้นำและสมาชิกให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ

บทบาทหน้าที่ขององค์กร คุณสมบัติของผู้นำองค์กร จะต้องสอดคล้องกับภารกิจขององค์กร มีที่มาจาก สมาชิกและเครือข่ายที่มีคุณภาพ รวมทั้งมีสวัสดิภาพ และสวัสดิการที่ดีพอสมควร สอดคล้องกับความเห็น ของ สมพันธ์ เตชะอธิก (2547 : 3-6) ซึ่งอธิบายว่า องค์ ประกอบขององค์กรชุมชนที่สำคัญมี 7 ประการ ได้แก่

1. มีอุดมการณ์ร่วมกัน หมายถึง ทศนะ ต่อโลก ต่อสังคม และต่อชุมชนร่วมกัน อุดมการณ์ถือเป็นสิ่งสำคัญที่จะยึดเหนี่ยวทิศทางของการรวมกลุ่มกัน เอาไว้โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ถ้าสามารถกำหนดเป้าหมาย หรือวิสัยทัศน์ได้ยิ่งทำให้องค์กรชุมชนนั้นมีการรวมตัว กันได้ดียิ่งขึ้น

2. การมีเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน องค์กรชุมชนต้องมีเป้าหมายร่วมกันว่าจะเดินทางไป ข้างหน้าเพื่ออะไร

3. การมีผลประโยชน์ร่วมกันและการ กระจายผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม ผลประโยชน์ เป็นธรรมชาติของมนุษย์ที่ทุกคนต้องการ องค์กรชุมชน ทั่วไปจึงต้องสร้างข้อมูลให้เกิดการรับรู้ทั่วไปว่า ผลประโยชน์ของการรวมตัวเป็นองค์กรคืออะไร

4. คน รวมไปถึงผู้นำ สมาชิกและชาวบ้าน ทั่วไป ซึ่งผู้นำถือเป็นผู้กุมความอยู่รอดขององค์กร ชุมชน หากผู้นำได้รับการยอมรับ มีบารมี มีความ สามารถ ปฏิบัติดี สร้างความสามัคคีและคิดถึงส่วนรวม จริงๆ ก็จะสามารถนำพาองค์กรไปสู่ความเข้มแข็งได้ ผู้นำมีหลายประเภท ได้แก่ ผู้นำทางความคิด ผู้นำทาง ด้านศีลธรรม ผู้นำด้านอาชีพ ผู้นำด้านการพูด ผู้นำที่ สามารถประยุกต์งานราชการมาสู่เป้าหมายเพื่อชาว บ้านได้ และผู้นำที่ระดมทรัพยากรภายในและประสาน ทรัพยากรภายนอกมาสู่ชุมชนได้ ส่วนสมาชิกก็มีความ สำคัญ เพราะการที่สมาชิกร่วมมือกันและมีส่วนร่วมใน กิจกรรม ทั้งทางความคิด วางแผน การตัดสินใจ การปฏิบัติ และการติดตามประเมินผลจนมีสิทธิที่จะได้ รับผลประโยชน์จากองค์กร สมาชิกบางคนก็ร่วมคิดร่วม ทำงานกับองค์กรเสมอ บางคนร่วมบ้างไม่ร่วมบ้าง บ้างก็เฝ้าดูอยู่เฉยๆ

5. การบริหารจัดการถือเป็นเรื่องชี้ขาด ความเข้มแข็งขององค์กรชาวบ้าน การจัดการที่มี ประสิทธิภาพ ควรมีรายละเอียด ดังนี้

5.1 การตัดสินใจร่วมกัน สมาชิกต้อง มีความรู้สึกเป็นเจ้าของ มีความตระหนักร่วมตัดสินใจ ไม่ปล่อยให้เป็นการตัดสินใจของผู้นำฝ่ายเดียว

5.2 โครงสร้างและบทบาทหน้าที่ การแบ่งบทบาทหน้าที่ควรแบ่งให้เป็นตำแหน่งที่มี เนื้อหางานให้ปฏิบัติจริง

5.3 สถานที่และวัสดุอุปกรณ์เพื่อเป็น ศูนย์กลางในการประชุมการจัดกิจกรรม การเก็บวัสดุ อุปกรณ์และใช้ประโยชน์อื่นๆ

5.4 กฎกติการ่วมกัน ซึ่งถือเป็นข้อตกลงร่วมกัน เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติ

5.5 การสื่อสารระหว่างผู้นำกับ สมาชิกองค์กร การสื่อสารมีความสำคัญช่วยให้เกิดการ รับรู้ และร่วมมือกันมากขึ้น การสื่อสารทำได้หลายรูปแบบ เช่น การจัดประชุมชี้แจงแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และ หาข้อสรุปร่วมกัน การแจ้งข่าวสารข้อมูลผ่านหอ กระจายข่าว การประชุมแกนนำ การกระจายข้อมูลใน กลุ่มย่อย

5.6 การควบคุมตรวจสอบ เมื่อมีการ แบ่งหน้าที่แล้ว ต้องมีการควบคุมตรวจสอบอย่าง สม่ำเสมอ

6. กิจกรรมการเรียนรู้ ฝึกฝน และปฏิบัติ จริงอยู่ที่กิจกรรม ในการสร้างแผนปฏิบัติการต้อง กำหนดกิจกรรมและช่วงเวลาให้ชัดเจน เพื่อการติดตาม และการตรวจสอบได้

7. งบประมาณ เพื่อให้แผนงานขององค์กร สามารถดำเนินไปได้ด้วยดี จำเป็นต้องมีการระดมทุน ทั้งภายในและภายนอก เพื่อให้สามารถทำกิจกรรมได้

ในขณะที่ ภาณุเดช พัฒนธรรมและคณะ (2546 : 77) ศึกษาถึงการป้องกันและปราบปรามการ ทุจริตและประพฤติมิชอบของข้าราชการการเมือง ของไทย โดยคณะกรรมการ ป.ป.ป. พบว่า การควบคุม การทุจริตและประพฤติมิชอบของข้าราชการการเมือง

ของไทยที่มีอำนาจบริหารราชการแผ่นดิน ซึ่งอยู่ใต้ความรับผิดชอบของคณะกรรมการ ป.ป.ป. ยังมีอุปสรรค และตราบเท้าที่คณะกรรมการ ป.ป.ป. ยังได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบดำเนินการด้านนี้อยู่จำเป็นอย่างยิ่งที่คณะกรรมการ ป.ป.ป. จะต้องปรับปรุงและพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงานและกลไกต่างๆ เช่น กฎหมาย บุคลากรรวมถึงการจัดองค์กร ให้เอื้อประโยชน์สูงสุดต่อการปฏิบัติราชการตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ป. ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และประพฤติมิชอบของข้าราชการการเมืองที่มีอำนาจบริหารราชการแผ่นดิน รวมทั้งสอดคล้องกับรายงานของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (สำนักงาน ป.ป.ช. 2552 : 34 - 40) ได้สรุปว่าสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (สำนักงาน ป.ป.ช.) ได้ดำเนินการพัฒนาศักยภาพชุมชนมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 จนถึงปัจจุบัน โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ประชาชนมีความรู้ความคิดเห็นและความสามารถในการมีส่วนร่วมป้องกันและปราบปรามการทุจริต 3 ด้าน คือ

1. พัฒนาศักยภาพผู้นำชุมชนหรือแกนนำชุมชน
2. พัฒนาศักยภาพขององค์กรชุมชน
3. พัฒนาเครือข่ายองค์กรชุมชน

โดยสนับสนุนให้กลุ่ม/ชุมชน รวมตัวกันในลักษณะเครือข่ายภาคประชาชน ซึ่งกิจกรรมที่ สำนักงาน ป.ป.ช. ได้ดำเนินการเพื่อเสริมสร้างการมีส่วนร่วมและความเข้มแข็งของเครือข่าย 6 ตั้งแต่ปี 2550 – 2552 ได้แก่

1. โครงการประชาศึกษาและชุมชนสัมพันธ์
2. โครงการจัดตั้งคณะอนุกรรมการประสานงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด (โครงการนำร่อง)
3. โครงการติดตามผลการเสริมสร้างทัศนคติค่านิยมในความซื่อสัตย์สุจริตในสถานศึกษา
4. โครงการค่ายเยาวชนสัมพันธ์

5. โครงการกัลยาณมิตร ป.ป.ช.
6. การประกวดการพูด
7. การประกวดละครโทรทัศน์และภาพยนตร์โฆษณาทางโทรทัศน์ดีเด่น
8. โครงการเสริมประสานวาระแห่งชาติ ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
9. โครงการและกิจกรรมอื่น ๆ เช่น การผลิตและเผยแพร่สื่อ การยกย่องผู้ประพฤติปฏิบัติตนชอบ ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต กิจกรรมสถาบันการศึกษาสัมพันธ์ การจัดนิทรรศการ การจัดรายการวิทยุ สถานีวิทยุกระจายเสียงของรัฐสภา เป็นต้น

2. ผู้นำมีความคิดเห็นว่าการปฏิบัติงานที่มีผลต่อการพัฒนาผู้นำองค์กรเครือข่าย ป.ป.ช. ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต อยู่ในระดับมาก 4 ด้านเรียงตามลำดับ ได้แก่

- 2.1 บทบาทหน้าที่เครือข่าย ป.ป.ช.
- 2.2 ที่มาของผู้นำเครือข่าย ป.ป.ช.
- 2.3 คุณสมบัติของผู้นำเครือข่าย ป.ป.ช.

2.4 ความรู้เกี่ยวกับ ป.ป.ช. อยู่ในระดับปานกลาง 1 ด้าน ได้แก่ สถานะของเครือข่ายและผู้นำ มีผลต่อการพัฒนาผู้นำองค์กรเครือข่าย ป.ป.ช. ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ผู้วิจัยตั้งไว้

การที่ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า การป้องกันและปราบปรามการทุจริตต้องอาศัยปัจจัยหลายประการ การสร้างองค์กรเครือข่ายให้เข้มแข็ง ผู้นำองค์กรและเครือข่ายที่มีศักยภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อวยชัย วัฒนา และคณะ (2554 : 6 – 10) ที่ว่า เครือข่าย ป.ป.ช. ยังมีจุดที่ต้องพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพในเรื่ององค์ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการทุจริตทั้งในด้านความรู้และการปฏิบัติ ทำให้เครือข่ายขาดความเข้มแข็งในการดำเนินกิจกรรมป้องกันการทุจริต สำนักงาน ป.ป.ช. จึงเห็นควรดำเนินการยกระดับความรู้ความเข้าใจของแกนนำและสมาชิกเครือข่ายในการต่อสู้กับปัญหาการทุจริตและการบริหารเครือข่ายให้สามารถขับเคลื่อนกิจกรรม

การป้องกันการทุจริตให้เกิดผลในทางปฏิบัติ ด้วยการสร้างความเข้มแข็งให้กับเครือข่าย ป.ป.ช. โดยผ่านกระบวนการเรียนรู้ด้วยการฝึกอบรมสัมมนา เพิ่มเติมองค์ความรู้ใหม่ ๆ ดังนั้น การจัดทำหลักสูตรกระบวนการสร้างความเข้มแข็งเครือข่ายประชาชน ป้องกันและปราบปรามการทุจริตสำหรับวิทยากรนำไปใช้ฝึกอบรมสัมมนา แกนนำและเครือข่าย จะต้องประกอบด้วยเนื้อหาสาระ สำคัญคือ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของ ป.ป.ช. และ ป.ป.ช. จังหวัด ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต บทบาทหน้าที่ และภารกิจ ของเครือข่าย ป.ป.ช. การบริหารจัดการเครือข่าย การเสริมสร้างเครือข่ายให้มีประสิทธิภาพ บทบาท หน้าที่ และภารกิจของเครือข่าย ป.ป.ช. คุณสมบัติของแกนนำเครือข่าย ป.ป.ช. และ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคนิค วิธีปฏิบัติ ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

ส่วนในเรื่องปัจจัยด้านผู้นำ ก็สอดคล้องกับความเห็นของนักวิชาการหลายท่าน เช่น เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2548 : 98-99) กล่าวว่า ผู้นำ (Leader) คือ บุคคลที่มีบทบาทหรือมีอิทธิพลต่อบุคคลอื่นในองค์กรหรือในหน่วยงานไม่ว่าจะเป็นความคิดหรือพฤติกรรมการทำงานส่วน รัตนา อัทธภูมิสุวรรณ (2547 : 157) เห็นว่าผู้นำเป็นผู้ที่มีบทบาทในการสร้างบุคคลในองค์กรให้เกิดความร่วมมือร่วมใจในการปฏิบัติงานได้เป็นอย่างดี นอกจากนั้น กิติ ตยัคคานนท์ (2543 : 21) ยังสรุปว่า ผู้นำ เป็นผู้ที่มีความสามารถมีอิทธิพลเหนือคนอื่น และนำบุคคลเหล่านั้น โดยได้รับความไว้วางใจ และเชื่อใจอย่างเต็มที่ อีกทั้งยังได้รับความยอมรับนับถือ ความร่วมมือและความมั่นใจจากผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างจริงใจ ส่วนความสำคัญอีกด้านหนึ่ง สุพานี สฤณภูวนิช (2549 : 296-297) ผู้นำมีความสำคัญในฐานะผู้ที่มีความสามารถมีอิทธิพลเหนือกลุ่ม หรือผู้ที่มีคุณลักษณะของผู้นำคือ มีลักษณะเด่น มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความคิดสร้างสรรค์ มีวิสัยทัศน์ มีค่านิยมที่เหมาะสม และมีอิทธิพลเหนือคนอื่น ตลอดจน มีความสามารถในการตัดสินใจอย่างเหมาะสม

ในขณะที่งานวิจัยของ สินธ์ กิรตยาคม (2544 : 95) ศึกษาเรื่อง “ปัญหาการคอร์รัปชันในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดระยอง” มีวัตถุประสงค์การศึกษารวบรวมข้อมูลและศึกษาความคิดเห็นของข้าราชการซึ่งปฏิบัติหน้าที่ประจำในองค์การบริหารส่วนตำบลทุกแห่งในจังหวัดระยองเกี่ยวกับปัญหาการคอร์รัปชัน รูปแบบและพฤติกรรมการคอร์รัปชัน ในปัจจุบัน การแก้ไขปัญหาการคอร์รัปชันและข้อเสนอแนะอื่นๆ รวมกับข้อมูลจากการสัมภาษณ์ข้าราชการประจำ ระดับจังหวัดและระดับอำเภอ ผู้มีหน้าที่กำกับดูแลและตรวจสอบ การทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบล รวมกับข้อมูลจากการสัมภาษณ์ข้าราชการประจำ ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งหัวหน้าส่วนการคลังขององค์การบริหารส่วนตำบลบางแห่ง ผลการศึกษาพบว่า มีปัญหาและมีพฤติกรรมที่ถือว่ามีการคอร์รัปชันเกิดขึ้นจริง แต่ยังอยู่ในระดับน้อย โดยมีเหตุจูงใจมีปัจจัยจากความจำเป็นส่วนตัว และต้องการแสวงหาผลประโยชน์สำหรับตนกับผู้ที่เกี่ยวข้อง อนาคตจะยังคงมีปัญหาการคอร์รัปชันในองค์การบริหารส่วนตำบลเกิดขึ้นอีก การกำกับดูแลและการตรวจสอบโดยบุคลากรในหน่วยงานของรัฐ ยังไม่สามารถดำเนินการได้อย่างจริงจังต่อเนื่องและครอบคลุมทั่วถึง จึงจำเป็นต้องหาแนวทางและวิธีการแก้ไขทั้งในระยะสั้นและระยะยาวตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและเชิงปฏิบัติการ โดยเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน และประชาคมในแต่ละท้องถิ่นร่วมกับการมีส่วนร่วมของประชาชน และประชาคมในแต่ละท้องถิ่น ร่วมกับการตรวจสอบตนเอง และการตรวจสอบระหว่างข้าราชการกันเองเป็นเรื่องสำคัญที่สุด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ จากผลการวิจัยเชิงปริมาณ จากการรวบรวมความคิดเห็นของผู้ปกครองเครือข่าย ป.ป.ช. และความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ เพื่อประโยชน์ต่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้
1.1 ควรมีการนำไปใช้ฝึกอบรมผู้นำองค์กรเครือข่าย ป.ป.ช. ในระดับภาคหรือระดับพื้นที่ เพื่อให้เกิดการพัฒนาด้านบทบาทหน้าที่เครือข่าย ป.ป.ช. และด้านความรู้เกี่ยวกับ ป.ป.ช. เพื่อให้เกิดการพัฒนาอันเนื่องมาจากการวิจัย

1.2 ควรนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาองค์กรเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะเพื่อทำการวิจัยครั้งต่อไป
ผู้วิจัยได้สรุปความเห็นและข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณเพื่อสำรวจความคิดเห็น การวิจัยครั้งต่อไปควรทำการศึกษารวบรวมข้อมูลแบบผสม (Mixed Method Research) ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพเพื่อให้ได้ข้อมูลครอบคลุมทุกมิติ

2.2 การวิจัยครั้งนี้เป็นการวัดความคิดเห็นและทัศนคติที่เกี่ยวข้องเฉพาะภาคอีสาน การวิจัยครั้งต่อไปควรทำการวิจัยเปรียบเทียบระหว่างภูมิภาคอื่นๆ ด้วย

เอกสารอ้างอิง

กิติ ตยัคคานนท์. (2543). **เทคนิคการสร้างภาวะผู้นำ**. กรุงเทพฯ : เพลออักษร.

สินธ์ กิรตยาคม. (2544). **“ปัญหาการคอร์รัปชันในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดระยอง”**. (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต , มหาวิทยาลัยบูรพา).

สมพันธ์ เตชะอธิก.(2547). **การพัฒนาความเข้มแข็งขององค์กรชาวบ้าน**. ขอนแก่น : สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

เสถียร วิริยะพรรณพงศา. **“ทุจริตเพิ่มทุกวัน” หนังสือพิมพ์ คม ชัด ลึก ฉบับวันที่ 9 ตุลาคม 2553.**

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ. (2553). **ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต**. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ . (2551). **“แผนยุทธศาสตร์ของสำนักงาน ป.ป.ช. 5 ปี (พ.ศ. 2551 – 2555)”** กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ .

(2551). **“รายงานผลการตรวจสอบและผลการปฏิบัติหน้าที่ ประจำปี พ.ศ. 2550”** กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ . (2552). **“คู่มือและแนวทางการส่งเสริมเครือข่ายประชาชนป้องกันทุจริต”** กรุงเทพฯ.

เอกชัย กี่สุขพันธ์.(2548). **การบริหารทักษะและการปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ : สุขภาพใจ.

อวยชัย วัฒนา และคณะ.(2554). **หลักสูตรกระบวนการสร้างความเข้มแข็งเครือข่ายประชาชนป้องกันและปราบปรามการทุจริต**.สืบค้นเมื่อวันที่ 30 ธันวาคม 2554, จาก [http ://www.nacc.go.th](http://www.nacc.go.th).